

БИЗНЕС КОМПАС

За Република Кипър

01.06.2021 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Територия: 9 250 кв.км.

Население: 848 319 души /преброяване от 2016 г./

Столица: Никозия

Регион: ЕС / Източно Средиземноморие/

Национален празник: 1 октомври - Ден на независимостта /1960 г./

Национална валута: евро

Основни официални езици: гръцки и турски

ФОРМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Форма на управление: Президентска република – президент е **Никос Анастасиадис**, който управлява страната за втори мандат, избран на проведените през 2018 г. избори.

Висш законодателен орган: Народно събрание

Изпълнителна власт: Президентът е едновременно държавен глава и ръководител на правителството. Изпълнителната власт се упражнява от 13-членен министерски съвет /11 министри и 3 зам.-министри/. Според кипърската конституция броят на министерствата е фиксиран на 11, което не позволява на властите в Република Кипър да сформират нови министерства преди постигане на решение на т. нар. Кипърски въпрос. Сформирането на зам.-министерства е решение, което заобикаля конституционните норми и позволява на кипърското правителство да създаде нови институционални структури, с цел подпомагане развитието на приоритетните за страната икономически сектори – корабоплаване, туризъм и дигитална политика. Президентът определя министрите, членове на министерския съвет и правителствения говорител.

Правителство:

Правителството е формирано след президентските избори през 2018 г. от президента Никос Анастасиадис.

Министър	Ресор
Костас Кадис /Costas Kadis/	Земеделие, природни ресурси и околна среда
Янис Карусос / Yiannis Karousos/	Транспорт, съобщения и строителство
Хараламбус Петридис / Charalambos Petrides/	Отбрана
Продромос Продрому / Prodromos Prodromou/	Образование и култура

Наташа Пилидис /Natasa Pilides/	Енергетика, търговия и индустрия
Константинос Пертидис /Constantinos Petrides/	Финанси
Никос Христодолитис / Nikos Christodoulides /	Външни работи
Константинос Йоану / Constantinos Ioannou/	Здравеопазване
Никос Нурос / Nicos Nouris/	Вътрешни работи
Емили Йолитис / Emily Yiolitis/	Правосъдие и вътрешен ред
Зета Емилианиду / Georgia (Zeta) Emilianidou /	Труда, работна ръка и социална сигурност
Василиос Деметриадис /Vassilios Demetriades/	Корабоплаване/през 2018 г. беше формирано Зам.-министерство за корабоплаване/
Савас Пердиос /Savvas Perdios/	Туризм/през 2019 г. беше формирано Зам.-министерство за туризм/
Кириакос Кокинос /Kyriacos Kokkinos/	Иновации и дигитална политика /през 2020 г. беше формирано Зам.-министерство за иновации и дигитална политика /

Действащ парламент: Кипърският парламент се състои от 59 депутати, избирани за петгодишен мандат.

56 депутати се избират чрез пропорционално гласуване по партийните списъци.

3 мандата гарантирани за следните малцинства: маронити, католици и арменци

24 мандата са запазени за кипърската турска общност, която не участва в политическия живот на републиката от 1974 г. При евентуално бъдещо обединение на острова и връщане на федеративната форма на управление парламентът ще се състои от 80 депутати.

Последни проведени избори: 30.05.2021 г.

Управляваща партия: Управляваща партия в момента е дясно-центристката Демократическо обединение /ДИСИ/, от чиито редици е президентът Анастасиадис. ДИСИ е член на Европейската народна партия. ДИСИ има 17 депутатски места в парламента;

Опозиционни партии: Прогресивно движение на трудовия народ /АКЕЛ/ с 15 депутатски места; Демократическата партия /ДИКО/ с 9 депутатски места; Национален освободителен фронт /ЕЛАМ/ с 4 депутатски места; Социалдемократическата партия /ЕДЕК/ с 4 депутатски места; Демократичен строй /ДИПА/ с 4 депутатски места; Движението на екологите с 3 депутатски места.

ИКОНОМИКА

Актуално икономическо развитие:

Република Кипър се характеризира с пазарна икономика с доминиращ сектор на услугите. Ключовите сектори в кипърската икономика са корабоплаване, туризъм и финансовия

сектор, привличат се чуждестранни инвестиции (от Великобритания, Русия, Китай, страните в Близкия изток), се реализират мащабни проекти основно в строителния сектор (туристически комплекси и недвижими имоти). Кипърската икономика възстановява бързо след финансовата криза от 2013 г., благодарение на тежки реформи за реструктуриране и диверсификация на икономиката си. Защитата на конкурентните предимства е ключов приоритет за кипърското правителство, а в бъдеще планове на управляващите са за развитие на производителните сили на кипърската икономика, с цел постигане на технологично развиваща се икономика, фокусирана върху иновациите.

В периода преди световната пандемия от COVID-19 Република Кипър бележеше устойчиви нива на икономически ръст и бе сред най-бързо развиващите се икономики в еврозоната.

Пандемията от COVID-19 доведе до значим спад в икономиката на Република Кипър. Най-засегнатите сектори са: туризма, услугите, строителството и търговията на стоки различни от тези от първа необходимост. Кипърското правителство се провали в политиката си за превенция на разпространението на коронавируса, тъй като не осъществи навременни реформи и инвестиции в здравния сектор в периода април - ноември 2020 г. и не предприе адекватни за бизнеса мерки, особено с въведения от 10.01.2021 г. втори „Lockdown“, който беше обявен при ниво на заразените по-ниско от 5% дневно. Противоепидемичните мерки бяха предприети въпреки препоръките на браншовите организации и бизнес средите в страната, което доведе до задълбочаване на икономическата криза в страната, ръст на безработицата, нужда от допълнителни средства за кипърския бюджет, които да покрият разходите за социални помощи.

Основни макроикономически показатели:

	2017	2018	2019	2020	2021(п)	2022(п)
БВП, %	5,2	5,2	3,1	-5,1	3,6	3,8
Безработица, %	11,1	8,4	7,1	7,6	7,2	6,7
Бюджетен баланс, % от БВП	1,9	-3,5	1,5	-5,8	-4,7	-0,9
Инфлация, %	0,5	1,4	0,3	-0,6	0,9	1,1
Държавен дълг, % от БВП	93,5	99,2	94,0	118,2	111,9	103,9

Според данни на кипърското министерство на финансите икономика на страната бележеше стабилни темпове на растеж на БВП със среден ръст от 4.7% в периода 2017-2019 г. Негативните последици за кипърската икономика, вследствие на пандемията от COVID-19 доведоха до сериозен спад от 5,1% през 2020 г. Кипърското министерство на финансите прогнозира темп на растеж от 3,6% през 2021г. и 3,8% през 2022 г.

Природни ресурси:

В периода до 1970 г. минната индустрия в Кипър е била силно развита, като е осъществяван добив на медна, златна, желязна и др. руди. След 1970 г. поради различни икономически и политически причини минната индустрия е в рецесия. Понастоящем единствената минна дейност, която се осъществява в Кипър е добив на медна руда в мината „Скуриотиса“ (Skouriotissa), със собственик компанията „Hellenic Copper Mines Ltd.“.

През последните десет години основната перспектива пред кипърската страна за разработване на находища на природни ресурси са откритите в Изключителната

икономическа зона (ИИЗ) на Кипър находища на природен газ. Очакванията са тези залежи да се превърнат в нов икономически източник на растеж за кипърската икономика. Кипърската страна се стреми да консолидира добрите си отношения със съседите (Израел и Египет) и има амбиции да се превърне в регионален енергиен център в Източното Средиземноморие. Успешната реализация на проекти за добив на природен газ от кипърската ИИЗ може да позволи на Кипър да изнася природен газ на европейски или източно-азиатски пазари. Участието на големи петролни и газови компании в Кипър, като американските компании „Exxon Mobil“, „Sevron“, френската “TOTAL” и италианската “ENI” са показателни за добрите перспективи пред страната за развитието на сектора.

Условия за развитие на селското стопанство:

В страната има добри условия за развитие на селско стопанство, като отчитаме, че земеделието е бил сред основните икономически сектори преди 1970 г. Понастоящем секторът на селското стопанство е слабо развит и участва с около 2% в БВП на страната. Селскостопанския сектор в страната е произвежда основно плодове и зеленчуци, преобладаващата продукция е предназначена за местния пазар. През последните две години усилията на кипърското правителство са свързани с предприемане на мерки за управлението на водите и отпадъците, нови екологични мерки, въвеждане на иновации във земеделския сектор – „умно“ фермерство. През следващите години кипърската страна ще се стреми да създаде стратегия за създаване на продукти с висока добавена стойност, насочени към пазари, търсещи високо качество на продукцията.

Степен на развитие на отделните сектори:

Кипър е малка и адаптивна икономика и има имидж на бизнес портал между Европа, Азия, Близкия Изток и Африка. Пазара на труда се характеризира с високо образование и англоезично население. Членството в ЕС и еврозоната, относително добрата инфраструктура за информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и благоприятната за бизнеса среда продължават да привличат международни компании и инвестиции. Кипърското правителство създава благоприятни условия за развитие на всички силни сегменти от сектора на консултантските бизнес услуги - формиране на дружества, данъчно планиране, тръстове, търговия с валута и администрация на фондове, като основните предимства на кипърската правна система, основана на английското общо право и сключените договори за двойно данъчно облагане с над 60 държави.

Сектора на финансовите услуги продължава да е един от най-последователно развиващите се сектори в страната, като бележи среден ръст от 6,5% годишно в периода 2016-2018 г.

Секторът на корабоплаването е един от стълбовете на кипърската икономика, отчитайки, че Кипър е третия най-големия център за управление на кораби в ЕС, което беше основна предпоставка за създаването на специализирано зам. министерство на корабоплаването през 2018 г. Кипърският корабен регистър е класиран като един от първите 10 търговски флота в света и се нарежда като третият по големина флот в ЕС. Под неговия флаг са над 1000 кораба, чийто брутен тонаж е около 22 милиона.

Строителството бележеше ръст средно с 23% през 2016-2019 г. благодарение основно на поддържаната от кипърското правителство програма за „Гражданство срещу инвестиция“, която привлича множество инвеститори от Русия, Украйна, Китай и Близкия Изток. Спирането на програмата и пандемията от COVID-19 ще доведе до спад в сектора през 2021 г. и 2022 г.

Фармацевтичният сектор е един от най-добре развитите промишлени сектори в кипърската икономика, като формира над 35% от кипърския износ като през 2019 г. стойността на износа на фармацевтични продукти възлиза на над 300 млн. евро.

Сектора на хранително – вкусовата промишленост е концентриран основно в производство на тестени, млечни и местни продукти(предимно от пилешко месо). Останалите сектори на преработвателната промишленост е слабо развити или липсват предприятия развиващи производствена дейност.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Република Кипър е пълноправен член на Организацията на обединените нации, Средиземноморския съюз, Общност на нациите, Съветът на Европа, Световната банка, Международния валутен фонд. Страната участва в създаването на регионалната организация „EastMed Gas Forum“. Република Кипър, съвместно с Гърция участва в редица тристранни инициативи за сътрудничество с: Египет, Израел, Палестина, Йордания, Ливан, ОАЕ, Сърбия и др.

ПРИВЛЕЧЕНИ ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ (ПЧИ)

Според данни на Кипърската централна банка ПЧИ в Република Кипър са:

Общо: 401.779,4 евро през 2019 г. в сравнение с 378 872,6 евро през 2018 г.

По държави:

- **Великобритания** през 2018 г. - 11.47 млрд. евро, а през 2019 г. - 11.65 млрд. евро.
- **Германия** през 2018 г. - 8.36 млрд. евро, а през 2019 г. - 8.2 млрд. евро.
- **Люксембург** през 2018 г. - 49.11 млрд. евро, а през 2019 г. - 62.64 млрд. евро.
- **Гърция** през 2018 г. - 2.05 млрд. евро, а през 2019 г. - 2.31 млрд. евро.
- **Холандия** през 2018 г. – 17.33 млрд. евро, а през 2019 г. - 17.92 млрд. евро.
- **Руската федерация** през 2018 г. - 101.7 млрд. евро, а през 2019 г. - 105.3 млрд. евро.

По сектори:

Преките чуждестранни инвестиции в Кипър в първичния и вторичния сектор възлизат на 675,8 млн. евро за 2018 г. и 1,222 млрд. евро за 2019 г. ПЧИ във финансова и застрахователна дейност възлизат на 351,25 млрд. евро през 2018 г. и 372,82 млрд. евро през 2019 г. ПЧИ сектор транспорт възлизат на 10, 858 млрд. евро през 2018 г. и 10,825 млрд. евро през 2019 г. В строителния сектор ПЧИ възлизат на 6,73 млрд. евро през 2018 г. и 8,1 млрд. евро през 2019 г.

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ**Външна търговия на Република Кипър по години :**

Година/хил. евро	Внос в Кипър	Износ от Кипър	Търговски баланс
2020	7 503 791	2 741 048	-4 762 743
2019	8 200 053	3 136 969	-5 063 084
2018	9 199 954	4 309 883	-4 890 071
2017	8 216 208	2 968 382	-5 247 826
2016	7 117 491	2 714 184	-4 403 307
2015	6 434 713	3 027 338	-3 407 375
2014	6 070 440	2 453 211	-3 617 229
2013	4 830 360	1 609 265	-3 221 095
2012	5 742 195	1 422 399	-4 319 796
2011	6 310 513	1 403 966	-4 906 547
2010	6 517 413	1 136 788	-5 380 625

Основни търговски партньори на Република Кипър при внос и износ :

Търг. партньори	2 0 1 6		2 0 1 7		2 0 1 8		2 0 1 9	
	Внос	Износ	Внос	Износ	Внос	Износ	Внос	Износ
В млн. евро								
Всички държави	7 117,5	2 714,2	8 216,2	2 968,4	9 200,0	4 309,9	8 200,1	3 137,0
Държави от ЕС	4 684,5	1 200,2	4 938,9	982,6	5 262,9	1 094,4	5 391,0	1 276,9
Франция	284,2	25,0	305,7	17,7	189,0	35,7	259,9	41,2
Германия	1 184,2	42,2	568,8	121,4	499,6	129,4	490,4	64,7
Гърция	1 275,1	274,8	551,5 ¹	229,0	584,9 ¹	315,6	1 657,3	229,3
Италия	403,9	17,8	606,7	49,6	761,8	22,9	834,8	43,3
Нидерландия	234,1	32,6	409,3	78,7	374,4	28,5	354,3	406,1
Испания	206,3	11,3	227,7	24,8	433,7	11,4	330,0	14,4
Великобритания	389,4	322,4	503,1	168,2	604,6	171,1	577,4	187,2
Държави извън ЕС	2 290,4	1 265,3	3 011,4	1 633,4	3 521,4	2 853,0	2 698,7	1 497,8
Китай	547,1	43,1	587,7	62,1	389,5	64,2	411,9	34,4
Израел	232,9	103,8	330,2	69,3	516,8	92,0	493,6	62,0
Южна Корея	314,6	5,6	563,9	9,9	640,4	6,7	343,0	6,9
Русия	76,8	36,6	141,1	54,0	115,2	21,0	100,5	26,7
САЩ	144,7	61,1	81,5	44,9	86,4	84,6	136,4	67,9

Внос и Износ на Република Кипър по сектори :

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Общ внос, млн. евро	5 742,2	4 830,4	6 070,4	6 434,7	7 117,5	8 216,2	9 200,0	8 200,1
по сектори в %:								
Потребителски стоки	32,9	35,6	29,6	30,8	28,2	26,7	26,2	29,6
Полуфабрикати	24,1	25,0	19,8	19,8	19,4	19,6	20,1	24,4
Суровини	6,2	5,8	8,1	5,2	4,9	5,2	5,7	6,4
Транспортно оборудване	7,3	5,5	22,4	29,9	37,1	35,8	33,8	25,9
Горива и масла	29,2	28,1	20,0	14,1	10,0	12,0	12,6	12,1
Некласифицирани проукти	0,3	0,1	0,1	0,2	0,5	0,8	1,7	1,6
Общ износ, млн. евро	1 422,4	1 609,3	2 453,2	3 027,3	2 714,2	2 968,4	4 309,9	3 137,0
реекспорт, млн. евро	774,1	893,3	1 717,9	2 193,3	1 751,4	1 732,3	2 734,2	1 839,5
директен износ, млн. евро	648,3	715,9	735,3	834,1	962,8	1 236,1	1 575,7	1 297,5
по сектори в % :								
селскостопански продукти	13,4	16,6	13,4	10,8	10,8	8,1	6,0	7,4
Минерали	0,9	0,9	0,8	0,7	0,5	0,4	0,4	0,3
Продукти от селскостопански произход	17,4	17,2	18,9	19,6	20,3	18,7	17,0	22,9
Продукти от минерални суровини	5,5	4,5	3,6	14,0	26,7	36,1	44,3	29,7
Индустриална продукция	62,3	60,4	62,9	54,7	41,1	35,5	31,4	38,7
Некласифицирани продукти	0,4	0,4	0,4	0,2	0,7	1,3	0,9	1,0

Внос на Република Кипър по сектори (разширени данни):

Стоки (обем в хил. евро)/ година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Общо	5 817 343	5 908 367	6 460 287	7 305 934	7 893 147	7 373 841
Потребителски стоки	1 720 957	1 822 109	1 823 062	1 951 764	2 070 082	2 181 678
Бързооборотни стоки	1 162 501	1 172 584	1 235 725	1 320 953	1 385 664	1 468 508
(i) храни и напитки	688 075	698 763	744 175	797 816	827 965	865 754
(ii) други(вкл. тютюн))	474 426	473 821	491 550	523 137	557 699	602 754
Полутрайни стоки	328 995	323 393	329 633	357 307	368 539	372 997
Трайни	229 462	326 133	257 704	273 504	315 879	340 173
Полуфабрикати	1 153 211	1 171 640	1 251 275	1 430 837	1 584 284	1 799 610
Селскостопански сектор	92 170	96 945	98 397	104 570	116 248	119 063
Строителен сектор	157 282	161 084	186 131	252 705	300 823	349 475
Производствена индустрия	742 024	753 187	785 061	872 652	946 529	1 088 043
Транспорт и комуникации	34 285	28 599	43 903	42 423	41 955	56 447
други	127 450	131 826	137 782	158 487	178 729	186 582
Суровини	292 037	309 019	313 696	376 857	448 399	468 495
Селскостопански сектор	12 434	13 275	10 754	13 378	16 769	19 444
Строителен сектор	29 466	29 565	30 670	37 582	40 639	46 527
Производствена индустрия	63 827	57 073	58 942	74 447	79 844	93 327
Транспорт и комуникации	40 319	52 853	49 644	64 427	100 600	79 222
други	145 992	156 254	163 685	187 023	210 548	229 975
Транспортно оборудване и части	1 482 053	1 765 943	2 393 774	2 614 228	2 664 373	1 911 043
МПС	184 493	246 076	313 788	434 702	476 798	485 992
Товарни МПС	12 593	20 853	29 072	37 755	45 237	50 405
Кораби, лодки и плавателни структури	1 131 991	1 353 211	1 750 331	1 775 581	1 878 748	1 098 518
МПС за градски транспорт	1 277	885	2 832	3 949	5 028	3 202
Въздухоплавателни превозни средства	15 501	19 838	159 083	186 584	82 623	88 779
Мотоциклети и велосипеди	3 674	3 700	4 192	5 638	6 514	8 202
Друго транспортно оборудване	10 372	7 239	9 475	13 121	18 494	19 943
Части за МПС	122 153	114 141	125 000	156 897	150 930	156 000
Горива и масла	1 165 287	830 113	643 936	875 207	992 246	894 832
Некласифицирани стоки	3 798	9 541	34 545	57 041	133 761	118 184

ОТНОШЕНИЯ С БЪЛГАРИЯ

Търговия

Стокообмен

Година	Стокообмен	ръст,%	износ	ръст%	внос	ръст,%	салдо
2011	140.9	91.6	61.2	33.6	79.7	187.5	-18.4
2012	162.6	15.4	83.6	36.5	79.0	-0.8	4.6
2013	117.4	-27.8	74.3	-11.1	43.2	-45.4	31.1
2014	134.6	14.6	99.2	33.6	35.4	-18.0	63.8
2015	193.9	44.0	153.1	54.4	40.7	15.1	112.4
2016	111.6	-42.4	82.0	-46.5	29.6	-27.2	52.4
2017	204.8	83.5	80.4	-2.0	124.4	320.3	-44.0
2018	228.4	11.5	102.4	27.4	126.0	1.3	-23.6
2019	254.9	11.6	110.7	8.1	144.3	14.4	-33.6
2020	163.0	-36.1	116.4	5.2	46.6	-67.7	69.8

През 2020 г. стокообменът между България и Кипър е намалял с 36% в сравнение с предходната 2019 г. и е в размер на 163 млн. евро. Износът към Кипър се е увеличил с 5.2% и е в размер на 116.4 млн. евро. Вноса спада драстично с почти 68% и е в размер на 46.5 млн. евро. Салдото е положително за България в размер почти на 70 млн. евро, като рязкото му нарастване се дължи основно на спада в импорта. Кипър заема 32-ро място в листата на търговските партньори на България по отношение на износа и 53-то място по отношение на вноса.

Водещи стоки в износа на България за Кипър

Код МТ	Описание	EUR'000	%
	Общ износ през 2020 г.	27 968 662.2	100,0
	в т.ч. Кипър	116 444.7	0,4
1512	Слънчогледово, шафраново или памучно масло и техните фракции, дори рафинирани, но не химически променени:	12 186.1	10.5
3004	Медикаменти (с изключение на продуктите от NN 3002, 3005 или 3006), съставени от смесени или несмесени продукти, приготвени за терапевтични или профилактични цели, представени под формата на дози или пригодени за продажба на дребно:	11 621.7	10.0
1005	Царевица:	9 483.4	8.1
1905	Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитни продукти, дори с прибавка на какао; нафора,	5 383.8	4.6

	празни капсули от тесто за медикаменти, сухи тестени листа от брашно, скорбяла или нишесте и подобни продукти:		
3002	Човешка кръв; животинска кръв, приготвена за терапевтични, профилактични или диагностични цели; антисеруми и други кръвни съставки, модифицирани имунологични продукти,	5 110.6	4.4
2716	Електрическа енергия	5 037.6	4.3
8471	Автоматични машини за обработка на информация и техните единици; магнитни или оптични четци, машини за записване на информация върху носители в кодова форма и машини за обработка на тази информация, неупоменати, нито включени другаде:	3 767.8	3.2
9504	Артикули за колективни игри, включително игрите с двигател или с механизъм, бiliarди, специални маси за хазартни игри и игри с автоматични кегли (например боулинг):	3 599.6	3.1
9405	Осветителни тела (включително прожекторите) и техните части, неупоменати, нито включени другаде; рекламни лампи, светлинни надписи, светлинни указателни табели и подобни артикули, притежаващи	3 074.6	2.6
4410	Плочи от дървесни частици и подобни плочи от дърво или от други дървесни материали, дори агломерирани със смоли или с други органични свързващи вещества:	2 832.1	2.4

Водещи стоки във вноса от Кипър за България

Код МТ	Описание	EUR'000	%
	Общ внос през 2020 г.	30 729 996.9	100,0
	в т.ч. Кипър	46 549.9	0,2
2709	Сурови нефтени масла и сурови масла от битуминозни минерали	21 504.6	46.2
3004	Медикаменти (с изключение на продуктите от NN 3002, 3005 или 3006), съставени от смесени или несмесени продукти, приготвени за терапевтични или профилактични цели, представени под формата на дози или пригодени за продажба на дребно:	6 698.3	14.4
8471	Автоматични машини за обработка на информация и техните единици; магнитни или оптични четци, машини за записване на информация върху носители в кодова форма и машини за обработка на тази информация, неупоменати, нито включени другаде:	3 867.9	8.3

7404	Отпадъци и отломки от мед	3 230.0	6.9
8517	Електрически апарати за жична телефония или телеграфия, включително кабелните телефонни апарати с безжична слушалка и апаратите за телекомуникация чрез носещ ток или за цифрова телекомуникация; видеофони:	2 804.1	6.0
0203	Меса от животни от рода на свинете, пресни, охладени или замразени:	1 073.5	2.3
8434	Доилни машини и млекопреработващи машини и апарати:	966.6	2.1
8518	Микрофони и техните стойки; високоговорители, дори монтирани в кутиите им; слушалки, дори комбинирани с микрофон; аудио честотни електрически усилватели; електрически апарати за усилване на звука:	653.3	1.4
3917	Пластмасови тръби и маркучи и техните принадлежности (например свързки, колена, муфи):	476.4	1.0
1901	Екстракти от малц; хранителни продукти от брашна, грис, скорбяла, нишесте или екстракти от малц, несъдържащи какао или съдържащи тегловно по-малко от 40 % какао, изчислено на базата на напълно обезмаслената маса,	353.2	0.8

Инвестиции в България

Общо: По данни на БНБ преките чуждестранни инвестиции от Кипър в България към края на 2020 г. са в размер на 2,513 млрд. евро. През 2020 г. потокът на преките чуждестранни инвестиции от Кипър в България е 114.5 млн. евро.

По сектори: По данни на Българска агенция за инвестиции Кипър е сред водещите страни по преки инвестиции в секторите преработваща промишленост, строителство, недвижимо имущество, търговия. Голяма част от инвестициите от Кипър са от офшорни компании, чиито действителни седалища са в Гърция, САЩ, Русия и други страни.

Водещи инвеститори:

Сред 50-те най-големи преки кипърски инвеститори за периода 1992-2005 г. са в Пощенска банка на инвеститорите ALICO/CEN, САЩ, Кипър и в стъklarския завод „Дружба“ – Пловдив на BARECK OVERSEAS, Кипър.

Кипърските компании Pandects Co Ltd и N&A Co Ltd през 2006 г. увеличиха дяловото си участие в завода за помпи Випом АД, гр. Видин.

„Баранко“ ЕООД, дъщерно предприятие на кипърската офшорна компания „Баранко ко лимитид“ стана собственик на предприятието за опаковки на Булгартабак – „Пловдив Юрий Гагарин БТ“.

Куадрант Юропийн Бевъриджис Лимитид (Quadrant European Beverages), Кипър придоби 99% от капитала на българското дружество „Агрима“ АД – представител на „Пепси“ за България и дистрибутор на други безалкохолни напитки.

Ханфорд Кънсълтанси (Овърсис) Лимитед, Кипър, гр. Никозия увеличи дела си в Пиринхарт АД, гр. Разлог.

Кипърско участие има и в завода за фурнир и дървесни плоскости „Фазерлес“ АД – гр. Силистра. Това е регистрираният в Кипър инвестиционен фонд „Лео овърсийз“.

Туризъм

Туристическият сектор е сред основните икономически сектори в Кипърската икономика и оказва съществено влияние върху потреблението на стоки и услуги на острова. В сектора на туризма показва стабилен ръст и 2019 г. беше отбелязана четвърта рекордна година за входящ туристически поток към Кипър. Туристическата индустрия участва с около 13% в БВП на страната. Признавайки важността на този сектор, правителството създаде отделно заместник-министерство на туризма през 2019 г. Пандемията от COVID-19 оказва сериозно негативно влияние върху туризма в Кипър водейки до намаляване на туристическия поток и приходите от сектора в Кипър със 6,5 пъти и се отрази негативно на всички сектори свързани с туристическия.

Общи приходи от туризъм: През 2020 г. общите приходи от туризъм възлизат на 392 млн. евро в сравнение с 2, 683 млрд. евро регистрирани приходи през 2019 г.

Брой на туристите, посетили страната: през 2020 г. в Република Кипър са регистрирани 631 609 входящи туристи. През 2019 г. броят на туристите посетили страната възлиза на 3 976 777.

Водещи партньори в областта на туризма през 2020 г.: Великобритания, Гърция и Германия

ПРАВНО-НОРМАТИВНА БАЗА И ПОЛЕЗНИ БИЗНЕС КОНТАКТИ

1. Важни институции:

Официални електронни страници на кипърските министерства и държавни институции, в които може да се намери информация по политически, икономически, финансови, законодателни, митнически, търговски и др. регламенти, определящи външноикономическата и стопанска дейност в Република Кипър:

1. http://www.cyprus.gov.cy/portal/portal.nsf/citizen_en?OpenForm&access=0&SectionId=citizen&CategoryId=none&SelectionId=home&print=0&lang=en

Интернет страница на институциите в Република Кипър

2. http://www.cyprus.gov.cy/portal/portal.nsf/government_en?OpenForm

Правителство на Република Кипър

3. http://www.mod.gov.cy/mod/mod.nsf/index_en/index_en?OpenDocument

4. Министерство на отбраната
http://www.moa.gov.cy/moa/agriculture.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
5. Министерство на земеделието, благоустройството и околната среда
http://www.mjpo.gov.cy/mjpo/mjpo.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
6. Министерство на правосъдието
http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
7. Министерство на енергетиката, търговията и индустрията
http://www.mfa.gov.cy/mfa/mfa2016.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
8. Министерство на външните работи
http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/mlsi.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
9. Министерство на труда и социалната политика
http://www.moi.gov.cy/moi/moi.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
10. Министерство на вътрешните работи
<http://mof.gov.cy/en/>
11. Министерство на финансите
<http://www.moe.gov.cy/>
12. Министерство на образованието и науката
http://www.mcw.gov.cy/mcw/mcw.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
13. Министерство на транспорта и съобщенията
https://www.moh.gov.cy/moh/moh.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
14. Министерство на здравеопазването
<https://www.cyprusprofile.com/en/companies/deputy-ministry-of-tourism/>
15. Зам.-министерство на туризма
https://www.dms.gov.cy/dms/shipping.nsf/home_en/home_en?openform
16. Зам.-министерство на корабоплаването
https://www.dmrid.gov.cy/dmrid/research.nsf/home_en/home_en?opendocument
17. Зам.-министерство на иновациите и дигиталната политика
<http://ucm.org.cy/en/>
18. Съюз на общините в Кипър
http://www.mcit.gov.cy/mcit/drcor/drcor.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
19. Търговски регистър на Република Кипър

19. https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/index_en/index_en

Статистически институт на Република Кипър

20. <https://www.eprocurement.gov.cy/epps/home.do>

Сайт за обществени поръчки в Република Кипър

21. <https://www.centralbank.cy/en/home>

Централна банка на Република Кипър

2. Водещи търговско-промишлени палати, стопански камари и браншови организации:

1. <http://www.ccci.org.cy/>

Кипърска търговско-промишлена палата

2. <http://www.oeb.org.cy/en/>

Кипърска федерация на работодателите и индустриалците

3. <https://www.investcyprus.org.cy/>

Кипърска агенция за инвестиции

4. <http://www.cifacyprus.org/>

Кипърска асоциация за инвестиционни фондове

5. <https://www.csa-cy.org/>

Кипърска асоциация за корабоплаване

6. <https://www.cyprusshotelassociation.org/>

Кипърска хотелиерска асоциация

7. <http://www.acta.org.cy/en/page/home>

Кипърска асоциация на туроператорите

Правно-нормативни източници:

1. Кипърска комисия за цени книжа

<https://www.cysec.gov.cy/en-GB/legislation/>

2. Кипърска адвокатска колегия

<https://www.cyprusbarassociation.org/index.php/en/>

КООРДИНАТИ НА БЪЛГАРСКАТА ДИПЛОМАТИЧЕСКА МИСИЯ И СТИВ

Посолство на Р България в Никозия

13, Konstantinou Paleologou, 2406, Engomi, Nicosia

tel.: +357 22672740; fax: +357 226766598

E-mail: Embassy.Nicosia@mfa.bg; Bulgaria@cytanet.com.cy

Website: www.mfa.bg/embassies/cyprus

Служба по търговско-икономическите въпроси на Р България в Никозия

13, Konstantinou Paleologou, 2406, Engomi, Nicosia

tel.: +357 22672740; fax: +357 226766598

e-mail: d.salov@mi.government.bg

ДРУГА ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

Данъчна система

Основни детайли за данъчната система на Кипър:

- Корпоративен данък в размер на 12,5 %..
- Дивидентите на акционерите се освобождават от данъци.
- Приходите от продажбата на акции и облигации на компании са освободени от данък.
- 50 % от приходите, получени от лихви към компании регистрирани в Кипър се освобождават от корпоративен данък.
- Физическите лица подлежат на мащабирана процентна оценка на годишния доход, като се започне от 20%, 25%, 30% и завърши до 35%, като първите 19500 евро доходи са необлагаеми.
- Няма наследствен данък, както и данък при дарение.
- Добре развита мрежа за избягване на двойното данъчно облагане – до момента Кипър има споразумения с близо 50 държави в и извън Европейския съюз, някои от които са САЩ, Великобритания, Русия, Япония, Ирландия и Китай. В момента още 40 такива споразумения биват договаряни.

ДДС в Кипър

Данък добавена стойност е задължителен за всички видове дружества, които предлагат стоки и услуги в Кипър. Различни размери на ДДС ставките се прилагат в зависимост от типа предлаган продукт или услуга. Те биват:

- стандартна ставка – в размер на 19 % и се прилага за всички стоки и услуги, които не се облагат с редуцирана ставка, с нулева ставка или са освободени от данък добавена стойност.

- редуцирани ставки – биват 2 вида: в размер на 9 % и се отнася главно към услугите на туристическия бизнес (хотелиерство, ресторантьорство и туристически транспорт) и в размер на 5 %, отнасяща се за доставката на храна, доставката на фармацевтични продукти, доставката на книги, брошури и други печатарски материали и доставката на течен газ.

- нулева ставка (освободени от ДДС) - списъкът с услуги освободени от ДДС в Кипър включва – пощенски услуги, образователни услуги, услуги в сферата на културата предлагани от нестопански организации, лотарии и услуги свързани със здравеопазването.

Регистрация по ДДС в Кипър

Задължение за регистрация по ДДС възниква при надхвърляне на приходи в размер на 15 600 евро. Регистрацията може да бъде осъществена в края на всеки месец ако стойността на облагаемите стоки и услуги, произведени през последната година, надвишава прага от 15 600 евро или по всяко време ако се очаква тази стойност да надхвърли 15 600 евро през следващите 30 дни.

Срокове

Данъчната година в Кипър съвпада с календарната такава. Годишните данъчни декларации трябва да бъдат попълнени до 31 декември за настоящата данъчна година. Фирмените данъчни декларации трябва да бъдат подавани заедно с баланса и отчетите за приходи и разходи, доклад от одитор и допълнителен информационен доклад.

Финансовите условия в Кипър биват използвани не само за спестяване на пари от данъци. Те играят съществена роля в бизнес стратегиите на много компании от Европа, Африка и Близкия Изток. Благоприятните условия в Кипър се отразяват на големи корпорации, малки и средни фирми и физически лица.

Изготвил:

Димитър Сълов
икономически съветник
СТИВ – Никозия

01.06.2021 г.
Никозия